

ژروم فراری

پرنسیپ

بهمن یغمائی - ستاره یغمائی

۱۳۵۲

۱۳۵۲

۱۳۵۲

مؤسسه انتشارات نگاه

«تأسیس ۱۳۵۲»

۷.....	پیشگفتار مترجم
۱۷.....	موقعیت‌ها
۱۹.....	موقعیت ۱: هلیگولند
۲۷.....	موقعیت ۲: دورازخانه، دردشتی از ویرانه‌ها
۳۷.....	موقعیت ۳: در آتاق ابر
۴۵.....	موقعیت ۴: بین ممکن بودن و واقعیت
۵۷.....	سرعت
۹۹.....	انرژی
۱۳۵.....	زمان

پیشگفتار مترجم

ژروم فراری نویسنده کتاب "پرنسیپ" در سال ۱۹۶۸ در پاریس به دنیا آمد و تحصیلات خود را در دانشگاه پاریس در رشته فلسفه به پایان رسانده است. او مدت‌ها در روزنامه‌ی معتبر لوموند مقالات فلسفی و اجتماعی نوشته و سپس به مترجمی و نویسندگی می‌پردازد. کتاب خطابه‌ای برای سقوط رم در سال ۲۰۱۲ جایزه‌ی گنکور را برایش به ارمغان آورد و کتاب‌های دیگر او نیز به ویژه "یک انسان، یک حیوان" و "آنچا که ایمان را رها کردم" جایز معتبر دیگری را مثل جایزه‌ی لاندرنو و جایزه‌ی رسانه‌ها و جایزه‌ی کتاب لهستان به خود اختصاص می‌دهد. او چندین سال به تدریس فلسفه در الجزایر و کشورهای دیگر افریقای شمالی پرداخت و سپس به عنوان استاد فلسفه در دانشگاه ابوظبی مشغول کار شد. "ژروم فراری" به عرفان و فلسفه شرق احاطه داشته و معمولاً کتاب‌های خود را با انتخاب فرازهایی از گفته‌های عرفان و فلسفه‌ی شرق آغاز می‌کند. این نویسنده در بخش‌هایی از متن نوشته‌هایش نیز از آنان نام برده و افکارشان را بر جسته می‌کند. سبک نگارش و تفکرات ژروم فراری در مان‌هایش بیشتر پیروی از فلسفه‌ی اگزیستانسیالیسم و ژان پل سارتر و آلبر کامو است.

مشخص می‌شود و برعکس، و سرانجام اینکه غیرممکن است که همزمان، سرعت و مکان الکترون یا هر ذره‌ی دیگری با دقت یا قطعیت دلخواه تعیین شود. در واقع، هایزنبرگ با ارائه‌ی این اصل، مبدع فیزیک کوانتم در قرن ییستم می‌گردد که آخرین خلف او "استیفن هاوکینگ" در قرن ییست و یکم طرح مسئله‌ی با کوانتم گرانشی فرضیه سیاهچاله‌ها و کهکشان‌ها را پیش می‌کشد.

البته هاوکینگ که پیش‌بینی‌های هولناکی درباره‌ی سرنوشت کره‌ی زمین آن هم نه در آیده‌های چندان دور کرده است برخلاف هایزنبرگ موفق به دریافت جایزه‌ی نوبل نمی‌شود.

"ژروم فراری" که استاد فلسفه و مفتون فیزیک کوانتم است، ییوگرافی هایزنبرگ را - که به دلیل خلق مکانیک کوانتم در سال ۱۹۳۲ و درسی سالگی موفق به دریافت جایزه فیزیک شد - به رشته تحریر درمی‌آورد. رمان به چهار فصل "موقعیت"، "سرعت"، "انرژی" و "زمان" تقسیم و وضعیت هایزنبرگ در آن کمایش به ترتیب تاریخ مشخص می‌گردد، زمانی که پدرش را می‌بیند که عازم جنگ است، روزهای دانش‌آموزی، کشف بزرگش و نهایتاً بازگشت به آلمان.

"فاراری" که شیفته‌ی هایزنبرگ و اصل عدم قطعیت او شده است خود را در گیرجهانی می‌کند که جای زخم‌های عمیق ناشی از جنگ را به ارث برده است. او در این رمان، منتقدانه به موشکافی در وضعیت و قصور فرهنگ اروپایی در قرن ییستم می‌پردازد و آن را وارد صحنه‌ی جهان معاصر و تاریخ می‌کند، تاریخی که به طور مدام در حال تکرار است و بازگشت‌هایی ابدی دارد.

اما "پرنیپ" تماماً موضوع برای یک اتویوگرافی فردی نیست. روایتگر، مشخصاً رمان رساله‌گونه‌ی خود را با خطاب قرار دادن شخص هایزنبرگ آغاز می‌کند. قسمت عمده‌ی روایت به صورت دوم شخص نوشته می‌شود، گویی

اکثر آثار این نویسنده، مباحث مهم دنیای امروز، جنگ، ترور و خشونت را در بر می‌گیرد. در واقع، کتاب‌های او ضد جنگ، ضد ترور و ضد خشونت است، هرچند که برای ریشه‌یابی و مخالفت با آن صحفه‌های بسیار در دنیاک و تکان دهنده‌ای را به طور عربان به تصویر می‌کشد. "فاراری" به دلیل ارتباط مستقیم یا غیرمستقیم با قربانیان خشونت به ویژه در الجزایر، شخصیت رمان خود را فردی واقعی بر می‌گزیند و از قدرت خلاقه‌ی تخیلی اش برای بازتاب رنج و درد بشری به صورت تمام و کمال استفاده می‌کند.

کتاب "پرنیپ" که یکی از آخرین رمان‌های این نویسنده‌ی پرکار و پرتوان است به سرگذشت "ورنر کارل هایزنبرگ" یکی از بزرگ‌ترین نوابغ قرن ییستم می‌پردازد. "فاراری" برای نگارش این رمان که بار فلسفی سنتگینی را به آن اختصاص داده است و برای استناد به واقعیت‌های بیشتر، از اتویوگرافی این دانشمند و از خاطرات "الیزابت هایزنبرگ" همسر "ورنر" و استناد موجود در کتاب "جنگ هایزنبرگ" بهره می‌گیرد.

قسمت سوم کتاب که به مبحث "انرژی" اختصاص دارد. براساس نوارهای ثبت شده در "قامه هال" است که بین زوئیه و دسامبر ۱۹۴۵ در او اخراج جنگ تهیه و در سال ۱۹۹۳ عنانی شده است. "فاراری" ضمناً گفتگوهای مفصلی با "مارتین" فرزند "ورنر هایزنبرگ" داشته و به نامه‌های این دانشمند بر جسته دسترسی پیدا کرده است.

"هایزنبرگ" به دلیل نظریه‌ی مشهور "اصل عدم قطعیت" و یا "اصل عدم ایقان" خود انقلاب عظیمی در مباحث فیزیک و فلسفه برپا کرد و یکی از بنیان‌گذاران اصلی فیزیک کوانتم گردید. هایزنبرگ می‌گوید ما همچ را به طور قطع نمی‌دانیم: به یعنی واضح‌تر، وقتی موقعیت یک ذره را می‌دانیم، درباره‌ی سرعت لحظه‌ای اش چیز کمتری می‌دانیم و بالعکس، یا به زبان دیگر: هر قدر موقعیت ذرات دقیق تر تعیین شود، سرعت لحظه‌ای آنها کمتر